

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 7. rujna 2011.

[\[Video\]](#)

Nepokolebljivo pouzdanje u Boga

Draga braćo i sestre!

Danas nastavljamo s audijencijama na Trgu sv. Petra i u "školi molitve" koju zajedno pohađamo u ovim katehezama srijedom želim početi razmatranja o nekim psalmima, koji, kao što sam rekao u lipnju ove godine, čine "molitvenik" u pravom smislu te riječi. Prvi psalam na kojem ću se zadržati je psalam vapaja i prošnje protkan dubokim pouzdanjem, u kojem je sigurnost u Božju prisutnost temelj za molitvu koja izvire iz stanja krajnje nevolje u kojoj se nalazi molitelj. Riječ je o Psalmu 3, kojeg židovska tradicija veže uz Davida u času u kojem bježi od sina Abšaloma (usp. r. 1): to je jedan od najdramatičnijih i najbolnijih događaja u kraljevu životu, kada je njegov sin protupravno prigrabio kraljevsko prijestolje i prisiljava ga da napusti Jeruzalem kako bi spasio život (usp. 2 Sam 15 sl.). Situacija opasnosti i tjeskobe koju je doživio David predstavlja pozadinu te molitve i pomaže shvatiti je, predstavljajući se kao tipična situacija u kojoj se jedan takav psalam može moliti. U vapaju psalmiste svaki čovjek može prepoznati one osjećaje boli, gorčine i ujedno pouzdanja u Boga koji su, prema biblijskom opisu, pratili Davidov bijeg iz njegova grada.

Psalam započinje zazivom Gospodinu:

Jahve, koliko je tlačitelja mojih,
koliko se podižu na me!
Mnogi su što o meni zbore:

"Nema mu spasenja u Bogu!" (r. 2-3).

Moliteljev opis situacije u kojoj se nalazi označen je, dakle, snažno dramatičnim tonovima. Tri put se ponavlja pojam mnoštva – "koliko je", "koliki se", "mnogi su" – koji je u izvornom tekstu izražen istim hebrejskim korijenom, tako da još više ističe veličinu opasnosti, na repetitivan način, gotovo da poziva na uzbunu. To insistiranje na broju i veličini neprijatelja služi tome da izrazi shvaćanje autora psalma o potpunom nesrazmjeru između njega i njegovih neprijatelja, koji opravdava i na kojem se temelji urgentnost molbe za pomoć: tlačitelja je mnogo, nadmoćni su, dok je molitelj sam i goloruk, prepušten na milost i nemilost svojih napadača. Ipak, prvu riječ koju psalmist izgovara jest "Gospodin"; njegov vapaj započinje zazivom Boga. Mnoštvo prijeti i ustaje protiv njega, rađajući strah koji povećava prijetnju tako da se ona čini još većom i više zastrašujućom; ali molitelj ne dopušta da ga pobijedi ta vizija smrti, održava čvrsti odnos s Bogom života i najprije se njemu obraća, tražeći pomoć. No neprijatelji nastoje također prekinuti tu vezu s Bogom i oslabiti vjeru svoje žrtve. Oni insinuiraju da Gospodin ne može intervenirati, kažu da ga ni Bog ne može spasiti. Napad nije dakle samo fizički, već dotiče duhovnu dimenziju.

"Nema mu spasenja u Bogu" – govore – napadnuta je sama srž psalmistove duše. To je krajnja napast kojoj je vjernik podvrgnut, to je napast da se izgubi vjera, povjerenje u Božju blizinu. Pravednik pobjeđuje posljednju kušnju, ostaje čvrst u vjeri, u sigurnosti istine i punom pouzdanju u Boga te upravo tako nalazi život i istinu. Čini mi se da nas ovdje ovaj psalam pogađa veoma osobno: u mnogim problemima smo u napasti misliti da nas možda ni Bog ne spašava, ne poznaje nas, možda nema za to mogućnost; napad protiv vjere je posljednji napad neprijatelja, i tome se moramo oduprijeti, tako nalazimo Boga i nalazimo život.

Molitelj iz našega Psalma je dakle pozvan odgovoriti vjerom na napade bezbožnika: neprijatelji – kao što sam rekao – niječu da mu Bog može pomoći, on ga naprotiv zaziva, naziva ga po imenu, "Gospodine" a zatim mu se obraća s jednim zanosnim "ti", koji izražava čvrsti, postojan odnos i uključuje sigurnost da će mu Bog odgovoriti:

"Ti si ipak štit moj, Jahve;
slavo moja, ti mi glavu podižeš.
Iza sveg glasa Jahvi zavapih,
i on me usliša sa svete gore svoje" (r. 4-5).

Viđenje neprijatelja sada nestaje, ostaje samo "Ti" kojim oslovljava Boga, "mnogima" se sada suprotstavlja samo jedan, ali mnogo veći i snažniji od mnogih neprijatelja. Gospodin je pomoć, obrana, spasenje; kao štit koji štiti onoga koji se uzda u Nj i daje mu uzdići glavu, u gesti trijumfa i pobjede. Čovjek više nije sam, neprijatelji nisu više tako nepobjedivi kako se isprva činilo, jer Gospodin sluša vapaj potlačenog i odgovara iz mjesta u kojem prebiva, sa svete gore svoje. Čovjek vapi, u tjeskobi, u opasnosti, u boli; čovjek traži pomoć, a Bog odgovara. To ispreplitanje čovjekova vapaja i Božjeg odgovora je dijalektika molitve i ključ za tumačenje čitave povijesti

spasenja. Vapaj izražava potrebu za pomoći i poziva se na vjernost drugoga; vapiti znači pokazati gestu vjere u blizinu i u raspoloživost za slušanje Boga. Molitva izražava sigurnost u već doživljenu i vjerovanu prisutnost Boga, koja se u Božjem spasenjskom odgovoru očituje u punini. Tako, psalmist, koji osjeća da ga opsjeda smrt, ispovijeda svoju vjeru u Boga života koji ga, poput nekog štita, obavija neranjivom zaštitom; onaj koji je mislio da je već izgubljen može uzdići glavu, jer ga Gospodin spašava; molitelj, ugrožen i izrugan, je u slavi, jer je Bog njegova slava.

Odgovor Boga koji prima molitvu ulijeva psalmistu potpunu sigurnost; strahu je došao kraj, a vapaj se stišava u miru, u dubokom nutarnjem spokoju:

"Sad mogu leć' i usnuti,
i onda ustat' jer me Jahve drži.
Ne bojim se tisuća ljudi
što me opsjedaju dušmanski" (r. 6-7).

Molitelj, premda je u opasnosti i usred bitke, može mirno spavati, u nedvosmislenom stavu pouzdanog predanja. Oko njega neprijatelji podižu tabore svoje, opsjedaju ga, mnogo ih je, ustaju protiv njega, ismijavaju ga i nastoje ga oboriti, ali on mirno ide leći i mirno i spokojno spava. I kada se probudi, nalazi Boga kraj sebe, kao čuvara koji ne spava (usp. Ps 121, 3-4), koji ga podupire, drži ga za ruku, nikada ga ne napušta. Strah od smrti je pobijeđen prisutnošću onoga koji ne umire. I upravo noć, ispunjena praiskonskim strahovima, bolna noć samoće i tjeskobnog očekivanja, sada se preobražava: ono što evocira smrt postaje prisutnost Vječnoga.

Vidljivosti neprijateljskog napada, masovnog, moćnog, suprotstavlja se nevidljiva prisutnost Boga, sa svom njegovom nepobjedivom moći. On je taj kojem psalmist ponovno, nakon svojih izraza povjerenja, upućuje svoju molitvu: "Ustani, o Jahve! Spasi me, o Bože moj" (r. 8a). Neprijatelji "se podižu" (usp. r. 2) protiv svoje žrtve, no onaj koji će "ustati" jest Gospodin, i učinit će to zato da ih pobijedi. I dok neprijatelji niječu svako spasenje za progonjenog pravednika (usp. r. 3), Bog će ga spasiti, odgovarajući na njegov vapaj. Zato se Psalam zaključuje vizijom oslobođenja od smrtonosne opasnosti i od napasti koja može dovesti do smrti. Nakon molitve upućene Gospodinu da ustane i spasi, molitelj opisuje Božju pobjedu: neprijatelji koji su, svojim nepravednim i okrutnim tlačenjem, simbol svega onoga što se protivi Bogu i njegovu planu spasenja su poraženi. Pogođeni u usta, neće nikada više moći napadati svojim destruktivnim nasiljem i neće više moći insinuirati zlo sumnje u prisutnost i djelovanje Božje: njihov besmisleni i bogohulni govor je Gospodinovim spasenjskim zahvatom opovrgnut i ušutkan (usp. r. 8bc). Tako psalmist može zaključiti svoju molitvu rečenicom liturgijskih konotacija koja slavi, u zahvalnosti i hvali, Boga života: "U Jahve je spasenje: na tvom narodu tvoj je blagoslov" (r. 9).

Draga braćo i sestre, Psalam 3 nam je predstavio prošnju punu povjerenja i utjehe. Moleći taj psalam, možemo prisvojiti osjećaje psalmiste, koji je slika progonjenog pravednika koji nalazi u Isusu svoje ispunjenje. U boli, u opasnosti, u gorčini nerazumijevanja i uvrede, riječi ovog Psalma

otvaraju naše srce utješnoj sigurnosti vjere. Bog je uvijek blizu – i u teškoćama, problemima, tminama života – sluša, odgovara i spašava na svoj način. Ali treba znati prepoznati njegovu prisutnost i prihvatiti njegove putove, poput Davida u njegovu ponižavajućem bijegu od sina Abšaloma, poput pravednika iz Knjige Mudrosti i, konačno i potpuno, poput Gospodina Isusa na Golgoti. I kada se, u očima bezbožnika, čini da Bog ne intervenira i Sin umire, upravo tada se očituje, za sve vjernike, prava slava i konačno ostvarenje spasenja. Neka nam Gospodin udijeli vjeru, pritekne u pomoć našoj slabosti i osposobi nas da vjerujemo i molimo u svakoj tjeskobi, u bolnim noćima sumnje i u dugim danima boli, prepuštajući se s povjerenjem Njemu, našem "štitu" i našoj "slavi". Hvala!

Papin pozdrav hrvatskim hodočasniciima na hrvatskom:

Radosno pozdravljam sve hrvatske hodočasnike, a osobito učenike i nastavnike Katoličke gimnazije iz Požege. Dragi prijatelji, ne zaboravite da nam je Bog uvijek blizu. Svojim životom posvjedočite Njegovu ljubav svima koji Ga traže. Hvaljen Isus i Marija!

© Copyright 2011 - Libreria Editrice Vaticana

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana